

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2017-03-17
Stockholm

Mål nr
M 8098-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-09-02 i mål nr M 128-16, se bilaga A

KLAGANDE

D E

MOTPART

Danderyds kommun
Box 66
182 05 Djursholm

Ombud: F M

SAKEN

Rättegångskostnader

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av punkten 2 i mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och miljööverdomstolen Danderyds kommun att ersätta D E rättegångskostnader med 5 488 kr samt ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 2 september 2016 till dess betalning sker.

Dok.Id 1322560

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

D E har yrkat att Danderyds kommun ska förpliktas att ersätta honom hans rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen samt ränta på beloppet.

Danderyds kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

D E har till grund för sin talan uppgett i huvudsak följande: Huvudprincipen rörande fördelning av rättegångskostnader torde bygga på att kommunen har tillräcklig kompetens för att kunna avgöra om avgiftsskyldighet enligt lagen om allmänna vattentjänster, LAV, föreligger eller inte. Det borde vara högst skäligt att ersättning utgår för rättegångskostnader som förorsakats av att en kommun initierar och driver en utsiktlös process. En sådan process kan anses onödig och förorsakad uppsåtligen eller av vårdslöshet.

Kommunen borde redan när han våren 2014 framförde invändningar mot faktureringen för dagvatten ha undersökt om kommunen uppfyllt lagstiftningens krav beträffande bl.a. ordnande av och information till fastighetsägaren om en förbindelsepunkt. I vilket fall borde kommunen ha utrett detta senast efter det att Statens Va-nämnd förelagt Roslagsvatten AB att inkomma med uppgift om det. Som specialiserat ombud på detta område borde kommunens ombud ha säkerställt att han fick tillgång till föreläggandet från Va-nämnden. Om kommunen på ett tidigt stadium hade undersökt om förbindelsepunkt upprättats och meddelats någon ägare till fastigheten hade man kunnat konstatera att så inte var fallet.

När han skulle yttra sig i sak var det ännu obekant om kommunen skulle kunna bevisa att det fanns en dagvattenledning anlagd i gatan, en förbindelsepunkt upprättad och om detta meddelats någon tidigare fastighetsägare. Osäkerheten gjorde att han tvingades yttra sig över samtliga förutsättningar för betalningsskyldighet för dagvattenavgift. För detta tvingades han vända sig till en sakkunnig på området. Mot bakgrund av

kommunens knapphändiga grunder och svepande formuleringar var det också nödvändigt att inkomma med ett relativt omfattande svaromål. Hans utredningsbördan blev därmed i praktiken omfattande och tung.

Då visst ansvar för bristerna som föranlett uppkomsten av hans rättegångskostnader även torde vila på ombudet, är det inte orimligt att denne enligt 56 e § LAV förpliktas att stå för hela eller en del av kostnaden.

Danderyds kommun har till stöd för sitt bestridande uppgett i huvudsak följande: Det finns inte sådana särskilda skäl som förutsätts för att part ska tillerkännas ersättning för rättegångskostnaderna. D E har inte burit någon utredningsbördan vad gäller den omständighet som föranlett kommunens återkallelse, hela utrednings- och bevisbördan avseende underrättelsen om förbindelsepunkt har vilat på kommunen. Det har heller inte handlat om något s.k. pilotmål.

Kommunen har inte inlett rättegång utan att motparten gett anledning till det. Kommunen bestrider att den uppsåtligen eller av oaktsamhet på annat sätt föranlett onödig rättegång eller att den genom vårdslöshet eller försummelse har föranlett uppskov i målet eller annars vållat kostnad för motparten. D E invändningar i målet har huvudsakligen rört frågan om förutsättningar för avgiftsskyldighet enligt 24 § LAV föreligger. Kommunen anser sig haft fog för sin uppfattning att övriga förutsättningar för avgiftsskyldighetens inträde förelåg. Förutsättningar för att kommunen skulle förpliktigas att ersätta D E rättegångskostnader enligt 56 d § LAV föreligger således inte heller.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet

Frågan i målet är om det finns skäl att frångå huvudregeln i 56 b § lagen om allmänna vattentjänster, LAV, att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader.

Tillämpliga bestämmelser

I mål om avgift för allmänna vattentjänster ska enligt 56 b § LAV vardera parten svara för sina rättegångskostnader, om inte annat följer av 56 d § eller det annars finns särskilda skäl.

Enligt 56 d § får rätten trots det som sägs i 56 b § förplikta en part att helt eller delvis svara för rättegångskostnaderna, om parten har inlett en rättegång utan att motparten har gett anledning till det, på annat sätt uppsåtligen eller av oaktsamhet har föranlett en onödig rättegång, eller har handlat på ett sådant sätt som avses i 18 kap. 6 § rättegångsbalken.

Om en part helt eller delvis ska ersätta motparternas rättegångskostnader och partens ställföreträdare, ombud eller biträde har handlat på ett sådant sätt som avses i den bestämmelsen och därigenom vållat kostnaderna helt eller delvis, kan ställföreträdaren, ombudet eller biträdet enligt 56 e § LAV förpliktas att tillsammans med parten ersätta kostnaderna.

Enligt förarbetena har tvisterna enligt LAV en offentligrättslig anknytning och kan inte utan vidare jämföras med vanliga, civilrättsliga tvister. Att den enskilde inte behöver riskera att drabbas av motpartens kostnader för ett ärendes handläggning anges ha fungerat väl och inte ifrågasatts. Huvudregeln bör därmed fortsatt vara att vardera parten svarar för sina rättegångskostnader. En part bör dock kunna få ersättning för sina rättegångskostnader om det finns särskilda skäl. Sådana skäl har tidigare bl.a. ansetts vara att en part har agerat på sätt som avses i 18 kap. 3 eller 6 § rättegångsbalken eller att fastighetsägaren har fått bära en tung utredningsbörda eller drivit ett s.k. pilotmål av stort allmänt intresse för brukare och andra huvudmän. (Se prop. 2015/16:11 s. 56–57).

Utgångspunkter för prövningen

Målet inleddes genom kommunens ansökan om betalningsföreläggande till Kronofogdemyndigheten den 20 oktober 2015. Efter D E bestridande överlämnades målet till Statens Va-nämnd och sedermera till mark- och miljödomstolen. Kommunen angav som grund för sin talan att D E inte

hade betalat bruksavgifter för dagvattenändamål enligt kommunens va-taxa, trots att han omfattades av sådan avgiftsskyldighet. D E anförde i sitt bestridande bl.a. att det saknades lagliga förutsättningar att ålägga honom betalningsansvar, då någon anordning för att kunna bortleda dagvattnet inte hade ordnats och att han därmed inte heller meddelats om någon sådan anordning.

Efter drygt ett halvårs handläggning i mark- och miljödomstolen återkallade kommunen den 24 augusti 2016 sin talan med hemställan om att domstolen skulle avskryva målet från vidare handläggning. Återkallelsen angavs vara föranledd av D E invändning om att de formella förutsättningarna för avgiftsskyldighetens inträde, anvisande av förbindelsepunkt, inte var uppfyllda.

D E yrkade därefter med stöd av 13 kap. 5 § rättegångsbalken att målet skulle prövas trots återkallelsen. Mark- och miljödomstolen ogillade käromålet.

Bedömning

Skyldigheten att betala avgifter för allmänna vattentjänster regleras i 24–28 §§ LAV. I 25 § anges tidpunkten för när avgiftsskyldighet för allmänna vattentjänster inträder. Att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledande av vatten från fastigheten och informerat fastighetsägaren om detta är således en förutsättning för att avgiftsskyldighet ska inträda.

Tvister enligt lagen om allmänna vattentjänster har en offentlighetsrättslig karaktär och det får förutsättas att en kommun, mot bakgrund av den ställning kommunen har i ett mål mot en enskild fastighetsägare, noggrant överväger om det finns formella förutsättningar för avgiftsskyldighet innan kommunen inleder ett rättsligt förfarande för att kräva betalning för en avgift.

D E har redan i sitt bestridande hos Kronofogdemyndigheten invänt att förutsättningarna för avgiftsskyldighet inte är uppfyllda. Trots detta har kommunen fortsatt att driva sin talan mot D E i nästan ett års tid. Mark- och miljööverdomstolen finner att kommunen genom sin processföring därmed har

föranlett en onödig rättegång, som orsakat Dag Eckberg rättegångskostnader, och att detta skett genom i vart fall oaktsamhet. Skäl finns därmed att frångå huvudregeln i 56 b § LAV om att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader och att istället förplikta kommunen att ersätta D E hans kostnader i målet. Det yrkade beloppet är skäligt.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer inte att det finns skäl att förplikta kommunens ombud att i enlighet med 56 e § LAV tillsammans med parten ersätta kostnaden.

Med ändring av punkten 2 i mark- och miljödomstolens dom ska därmed kommunen förpliktas att ersätta D E hans rättegångskostnader i målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2017-04-18

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg samt hovrättsråden Birgitta Bylund Uddenfeldt, Åsa Marklund Andersson och Ulf Wickström, referent.

Föredraganden har varit Erica Ehne.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-09-02
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 128-16

KÄRANDE

Danderyds kommun
184 85 Åkersberga

Ombud: F M

SVARANDE

D E

SAKEN

Va-avgift

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
 2. Vardera parten ska svara för sina egna rättegångskostnader.
-

Dok.Id 443335

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

D E äger fastigheten X i Danderyds kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Danderyds kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Det aktuella målet inleddes genom en ansökan om betalningsföreläggande som inkom till Kronofogdemyndigheten den 20 oktober 2015. Efter att D E bestritt ansökan lämnades målet över till Statens va-nämnd. Vid årsskiftet 2015/ 2016 upphörde Statens va-nämnd och målet lämnades över till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljödomstolen beslutade den 22 april 2016 att ogilla D E avvisningsyrkande (se aktb. 12). Parternas yrkanden och inställning i sak redovisas under nästföljande rubrik.

YRKANDEN OCH GRUNDER M.M.

Danderyds kommun har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förplikta D E att betala 2 416 kr samt ränta enligt 6 § räntelagen på 392 kr från den 30 juni 2014, 394 kr från den 30 september 2014, 397 kr från den 31 december 2014, 410 kr från den 31 mars 2015, 409 kr från den 30 juni 2015 och 414 kr från den 30 september 2015, allt till dess betalning sker. Danderyds kommun har vidare yrkat ersättning för inkassokostnader med 360 kr samt ersättning för rättegångskostnader med 640 kr, varav 300 kr avser ansökningsavgift och 340 kr ombudskostnader.

Som grund för käromålet har Danderyds kommun sammanfattningsvis gjort gällande följande. Fastigheten X i Danderyds kommun är ansluten till den allmänna va-anläggningen såvitt avser vatten och avlopp. D E är därmed avgiftsskyldig såvitt avser dagvattenändamål (Df) enligt kommunens va-taxa. D E har inte betalat bruksavgifter för detta ändamål motsvarande det yrkade beloppet.

D E har bestritt käromålet.

Som grund för bestridandet har D E sammanfattningsvis gjort gällande följande. Förutsättningarna för avgiftsskyldighet föreligger inte. Fastigheten har inte behov av omhändertagande av dagvatten och fastighetens behov kan i vart fall tillgodoses bättre på annat sätt. Det har inte upprättats någon förbindelsepunkt för detta ändamål och Danderyds kommun har inte heller informerat honom om förbindelsepunktens läge.

Danderyds kommun har sedan D E gett in sitt svaromål återkallat dess talan i sin helhet, bl.a. under anförande att Danderyds kommun inte får anses ha anvisat förbindelsepunkt för dagvatten (Df).

D E har med stöd av 13 kap. 5 § rättegångsbalken yrkat att målet ska prövas trots återkallelsen. D E har i sin begäran om detta bl.a. anfört att mark- och miljödomstolen ska pröva kommunens påståenden och hans invändningar om behovet av omhändertagande av dagvatten samt fastighetens möjlighet att lösa detta på annat sätt. D E har vidare yrkat ersättning för sin rättegångskostnad med 5 488 kr, varav 5 000 kr avser rättslig rådgivning och 488 kr kostnad för resor till hans rättsliga biträde.

Danderyds kommun har i första hand bestritt D E yrkande om rättegångskostnad. För det fall mark- och miljödomstolen skulle finna att D E är berättigad till ersättning har Danderyds kommun vitsordat ett belopp om 1 654 kr gällande en timmes rättslig rådgivning inklusive mervärdesskatt.

DOMSKÄL

Prövningen i sak

Mark- och miljödomstolen bedömer att parterna får anses ha slutfört sin talan och att den sakprövning som D E påkallat enligt 13 kap. 5 § rättegångsbalken kan göras på handlingarna enligt 42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken.

Grunden för käromålet har uppgetts vara att D E är skyldig att betala de aktuella avgifterna till följd av att fastigheten X är ansluten till kommunens allmänna va-anläggning. Vad som anförs får anses inrymma ett påstående om att samtliga förutsättningar för betalningsskyldighet är uppfyllda. Danderyds kommun har i återkallelsen förklarat att det inte kan påvisas att förbindelsepunkt för dagvattenändamål (Df) har anvisats D E. Danderyds kommun gör alltså inte längre gällande att samtliga förutsättningar för betalningsskyldighet föreligger.

Enligt mark- och miljödomstolen får återkallelsen uppfattas som ett materiellt uppgivande av det omstämda anspråket (se Fitger m.fl., Rättegångsbalken [Zeteo 2016-08-31], kommentaren till 13 kap. 5 §). Käromålet kan därmed inte bifallas på den tidigare åberopade grunden och ska därför ogillas. Vid denna bedömning saknar mark- och miljödomstolen såväl anledning som förutsättningar att pröva de av D E åberopade grunderna för bestridandet.

Rättegångskostnader

Enligt 56 b § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska vardera parten som huvudregel svara för sina rättegångskostnader om inte annat följer av 56 d § samma lag eller det annars finns särskilda skäl. Enligt 56 d § får rätten förplikta en part att helt eller delvis svara för rättegångskostnaderna om parten (1) har inlett en rättegång utan att motparten har gett anledning till det, (2) på annat sätt uppsåtligt eller av oaktsamhet har föranlett en onödig rättegång eller (3) har handlat på ett sådant sätt som avses i 18 kap. 6 § rättegångsbalken. Särskilda skäl kan t.ex. vara att fastighetsägaren har fått bära en tung utredningsbörda eller drivit ett s.k. pilotmål av stort allmänt intresse för brukare och andra huvudmän (se prop. 2015/16:11 s. 74 och NJA 1988 s. 457).

Mark- och miljödomstolen bedömer att vad D E anfört till stöd för sitt yrkande om rättegångskostnader varken utgör särskilda skäl i lagens mening eller att någon av de i 56 d § angivna förutsättningarna är uppfyllda. Det finns därför inte skäl att frångå huvudregeln i 56 b §. D E yrkande ska därför ogillas och vardera parten svara för sina egna rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 425)

Överklagande senast den 23 september 2016. Prövningstillstånd krävs.

Joakim Edvinsson

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Joakim Edvinsson, ordförande,
och tekniska rådet Ola Lindstrand.